

Arvet från Francis Schaeffer som förespråkare för livet

Det är inte så känt i Sverige att abortmotståndet bland evangeliska kristna i USA en gång var tämligen svagt; det ansågs för femtio år sedan vara en "katolsk fråga". I Sverige var det inte riktigt så. Det motstånd som fanns bland kristna när den svenska abortlagstiftningen infördes i mitten på 1970-talet var inte försumbart. Vad som däremot hänt är att det motståndet, som fortfarande på 1990-talet var märkbart, likväl succesivt har malts ned. Det får vi med sorg konstatera. I USA däremot har inställningen gått åt andra hållet – även om frågeställningen inte riktigt varit identisk. En av pionjärerna i kampen för de oföddas rätt till liv i USA har varit Francis Schaeffer, tillsammans med sin fru grundare av L'Abri. Hans betydelse i sammanhanget har uppmärksammats i en artikel i den amerikanska tidskriften *First Things*, som översatts och publiceras här med vederbörligt tillstånd.

När Högsta domstolen meddelade *Dobbs*-beslutet i slutet av juni (2022) började kristna av olika traditioner att reflektera över den otroliga mängd arbete som hade lett fram till detta historiska ögonblick.¹ Tusentals rådgivningsbyråer för gravida i hela USA och många organisationer som arbetar *pro-life* förtjänar vårt beröm. Otoliga personer har under de senaste femtio åren arbetat outtröttligt för att säkra rätten till liv för de ofödda. Många av dem kommer först i evigheten att fullt ut ges erkän-

nande för sina betydelsefulla insatser. Ändå finns det i synnerhet *en* man som gjorde så mycket av detta möjligt.

Francis Schaeffer är i hög grad "pappa" till *pro-life*-rörelsen bland protestanter. Utan hans arbete och inflytande hade *Dobbs* kanske aldrig blivit verklighet. Garry Wills konstaterar med rätta i sin bok *Under God* att när det gäller framväxten av en *pro-life* aktivism: "En man förtjänar mer beröm än någon annan – Francis Schaeffer". Det var Schaeffer som utformade visionen och ramarna för *pro-life*-rörelsen så som vi förstår den i dag. Ändå utgjorde hans inställning ett undantag under de första åren efter *Roe*.² Strax efter att *Roe* avgjordes ansåg den tidigare ordföranden för SBC (Southern Baptist Convention) och pastorn W. A. Criswell "att det var först när ett barn föddes och hade ett liv skilt från sin mor som det blev en individuell person".³ Evangeliska kristna i USA var i mitten av förra århundradet i stort sett obekymrade om aborternas gräslighet och förhöll sig ambivalenta till aktivism i frågan. Att förespråka de oföddas rätt ansågs vara en "katolsk fråga" som var oviktig för många protestanter.

Så var det inte för Francis Schaeffer.

”Man kan inte vara trogen det som Bibeln lär om människolivets värde och samtidigt vara för abort”.

Eftersom människan är skapad till Guds avbild har hon en inneboende värdighet. Denna princip påverkade Schaeffers apologetik lika mycket som hans utåtriktade teologi.⁴ Han förkroppsligade denna lära i sitt sätt att samtala med skeptiker och visa omsorg om de mest utsatta. Han trodde att varje individ – oavsett ålder, status, ras, nationalitet – har ett omätbart värde som människa.

Av det skälet utmanade Schaeffer det avskyvärda bruket av abort, som han betraktade som ett angrepp på *imago Dei*. Han hävdade att utan *imago Dei* devalveras det mänskliga livets värde, vilket leder till en ökning inte bara av abort, utan också av barnamord, dödshjälp, barnmisshandel, pornografi, tortyr, brott och våld. Schaeffer förstod att abort inte fungerar isolerat, utan öppnar dörren för andra onda företeelser.

Schaeffer skrev mycket om detta ämne i olika böcker och artiklar. Han skrädde inte orden. I *The Great Evangelical Disaster* skriver han: ”Man kan inte vara trogen det som Bibeln lär om människolivets värde och samtidigt vara för abort”. I *Whatever Happened to the Human Race?* kritiserar Schaeffer den fria aborten, olika tekniker för abort, levande födslar efter abort, barnmisshandel med mera. Han var inget annat än profetisk i detta avseende, eftersom många av dessa frågor fortfarande i dag är aktuella.

Schaeffer uppmuntrade kristna att vidta rättsliga och politiska åtgärder mot sjukhus som utför aborter och mot abortkliniker, att mobilisera *pro-life*-väljare i lokalsamhället och att arbeta tillsammans med advokater och lagstiftare för att få *Roe* att falla. Men han betonade också behovet av att konkret hjälpa unga mödrar och familjer som befin-

ner sig i graviditetskris. Han visade att han brydde sig om inte bara själva frågan utan också verkliga människor i verkliga situationer.

Ett av Schaeffers sista tryckalster före hans död var en artikel med titeln ”Christian Faith and Human Rights”, som publicerades i *The Simon Greenleaf Law Review*.⁵ I artikeln klargör han sin oro för dem som han anser vara mest hotade av den utilitaristiska världsåskådning som är så utbredd i västvärlden: de ofödda och de äldre. När det gäller abort skriver han: ”Detta [rättighets-] skydd gällde alla, men det utgjorde i synnerhet ett skydd för de svaga. ... Föreställ dig det ofödda spädbarnet och det nyfödda barn som tillåts svälta ihjäl för att han eller hon inte motsvarar någons uppfattning om vad som är en anständig livskvalitet.” Han fortsätter: ”Och längre fram på vägen, de gamla, som ses och säkerligen alltmer kommer att ses som en demografisk börda och olägenhet, ekonomiskt och socialt.” Francis Schaeffer brydde sig helt enkelt om individer som skapats till Guds avbild, oavsett ålder. Han förkroppsligade en *pro-life*-etik för hela livet.

För Schaeffer hänger nedvärderingen av den mänskliga värdigheten och nedmonteringen av rättsstaten ihop. Han avslutar artikeln: ”Det finns ett omedelbart samband mellan denna Guds existens och den enskilda människans unika värdighet och värde som skapad till hans avbild. Och det finns en ofrånkomlig koppling mellan denna Guds existens och en tillräcklig grund för rätten – och särskilt för oförytterliga rättigheter.” Schaeffer ansåg alltså att Guds objektiva sanning, som den uppenbaras i de kristna Skrifterna, inte bara bestämmer

vår antropologi utan även vår politik. Och Gud är inte tyst; han ger svaren på de svåra frågor som vi brottas med på alla områden. Vi behöver bara lyssna.

I dag, efter *Dobbs* och nästan femtio år efter *Roe*, kan vi vara tacksamma för att vi har uppnått denna otroliga milstolpe. Vi får glädja oss tillsammans med dem som gläder sig. Och även om det finns mer arbete att göra, har vi anledning att vara tacksamma för det trofasta arbete som utfördes av ”pap-

pan” till *pro-life*-rörelsen, Francis Schaeffer, som utformade en rik *pro-life* vision för tjänst och handling.

Christopher Talbot

– är programsamordnare för ungdoms- och familjearbete och campuspastor vid Welch College. ctalbot@welch.edu

Tidigare publicerad i *First Things* 5.9 2022 på adress: www.firstthings.com/web-exclusives/2022/09/the-pro-life-legacy-of-francis-schaeffer

Översatt av red.

1. I det amerikanska rättsfallet *Dobbs v. Jackson Women's Health Organization* (2022), beslutade USA:s högsta domstol att den amerikanska konstitutionen inte ger någon rätt till abort. Genom sitt avgörande upphävde domstolen både *Roe v. Wade* (1973) och *Planned Parenthood v. Casey* (1992) och gav enskilda delstater full befogenhet att reglera alla aspekter av abort som inte regleras av federal lag.
2. I rättsfallet *Roe v. Wade* (1973) beslutade USA:s högsta domstol att USA:s konstitution ger rätt till abort. Beslutet upp-

hävde många federala och delstatliga abortlagar och orsakade en alltjämt pågående abortdebatt i USA om huruvida, eller i vilken utsträckning, abort ska vara lagligt, vem som ska besluta om abortens laglighet och vilken roll moraliska och religiösa uppfattningar ska spela inom den politiska sfären.

3. Southern Baptist Convention är det största protestantiska kyrkosamfundet i USA med ca 14 miljoner medlemmar och ca 40 000 församlingar. Det anses teologiskt konservativt.
4. *public theology*
5. sv. ”Den kristna tron och mänskliga rättigheter”